מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לתרגל את כל 8 היחידות המרכזיות באתר בסדר הגיוני ומדורג
- לחזק זיהוי מושגי לשון דרך דוגמאות ומשחקים מוכרים מהאתר
- להתכונן למבחן מסכם הכולל את כל נושאי הלשון בחט״ב
- לתת כלים לתלמידים ותלמידות לתרגל באופן עצמאי בכמה מפגשים

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א׳ – פרק 1 • חלקי הדיבר והפועל – זיהוי חלקי דיבר

1. ד – תואר הפועל
2. א – שם תואר
3. ב – הוא שר טוב
4. ג – על
5. ב – שם תואר

חלק ב׳ – פרק 1 • חלקי הדיבר והפועל – הפועל: זמן, גוף ושורש

1. כ-ת-ב
2. ריצה
3. עתיד
4. ד-ב-ר
5. לימוד

חלק ג׳ – פרק 1 • חלקי הדיבר והפועל – חשיבה ויישום

1. נכון – הסיומת "תי" מציינת גוף ראשון יחיד בזמן עבר

חלק ד׳ – פרק 1 • חלקי הדיבר והפועל – התאמת צורות הפועל

1. 1 – ב (עבר, גוף ראשון יחיד)
2. 2 – א (הווה, גוף רבים)
3. 3 – ד (עתיד, גוף שני רבים)
4. 4 – ג (ציווי, גוף שני רבים)

חלק ה׳ – פרק 2 • צירופים: סמיכות ושם ותוארו, ומאזכרים – זיהוי בסיסי

1. א – בית ספר
2. ב – שם תואר
3. ב – לדנה

חלק ו׳ – פרק 2 • צירופים: סמיכות ושם ותוארו, ומאזכרים – בדיקת ידע

1. לא נכון – בסמיכות יש סדר קבוע: קודם הנסמך ואחריו הסומך, למשל 'בית ספר' ולא 'ספר בית'.
2. נכון – מאזכרים הם מילים כמו הוא, היא, זה, זאת, שמחסכות חזרה ומפנות למה שנאמר קודם.

חלק ז׳ – פרק 2 • צירופים: סמיכות ושם ותוארו, ומאזכרים – תרגול והשלמה

1. הספר
2. כלה

חלק ח׳ – פרק 2 • צירופים: סמיכות ושם ותוארו, ומאזכרים – התאמה

- 1 – ד (סמיכות)
- 2 – ג (שם ותואר)
- 3 – ה (סמיכות)
- 4 – א (שם ותואר)
- 5 – ו (סמיכות)
- 6 – ב (שם ותואר)

חלק ט׳ – פרק 3 • סימני פיסוק – זיהוי בסיסי

1. ב – סימן שאלה
2. ג – סימן קריאה
3. ב – נקודתיים

חלק י׳ – פרק 3 • סימני פיסוק – תרגול לפי טקסטים

1. נכון – הפסיק מפריד בין חלקי משפט או פריטים ברשימה
2. לא נכון – מירכאות מסמנות ציטוט או דברי מישהו, לא הסבר
3. לא נכון – בטקסט יש גם משפטים שמסתיימים בסימן שאלה ובסימן קריאה

חלק י״א – פרק 3 • סימני פיסוק – השלמה, התאמה ויישום

- 1. מירכאות
- 2. נקודתיים

חלק י״ב – פרק 3 • סימני פיסוק – התאמה בין סימן לתפקיד

- 1 – ג (הפרדה בין פריטים ברשימה)
- 2 – ה (הקדמה לפירוט או דוגמה)
- 3 – א (ציטוט דברי מישהו)
- 4 – ב (הוספת הערה או הסבר קצר)
- 5 – ד (הפרדת תוספת בתוך המשפט)

חלק י״ג – פרק 4 • כתיבת טיעון – הכרת מושגי יסוד

- 1. א – העמדה המרכזית שהכותב רוצה לשכנע בה
- 2. א – ההסבר שמחזק את הטענה
- 3. א – לכן

חלק י״ד – פרק 4 • כתיבת טיעון – הכרת מושגי יסוד (המשך)

- 1. נכון – עובדה היא מידע שאפשר לבדוק במציאות
- 2. נכון – דעה היא עמדה אישית של הכותב

חלק ט״ו – פרק 4 • כתיבת טיעון – זיהוי בטקסטים

- 1. תלבושת

חלק ט״ז – פרק 4 • כתיבת טיעון – זיהוי בטקסטים (המשך)

- 1 – ג (העמדה המרכזית שהכותב מנסה לשכנע בה)
- 2 – ד (ההסבר שמחזק את הטענה)
- 3 – ב (מקרה שממחיש את הטענה)
- 4 – א (חיזוק הטענה בסוף הטקסט)

חלק י״ז – פרק 5 • ניבים וביטויים – היכרות עם ניבים

- 1. ב – אדם טוב ונדיב
- 2. ב – משמעות שונה מהמשמעות המילולית של המילים
- 3. ב – כאב לו הראש אחרי המשחק
- 4. ב – שתק ולא גילה סוד
- 5. ב – ספורט ותחרות

חלק י״ח – פרק 5 • ניבים וביטויים – השלמת ניבים בהקשר

- 1. לב
- 2. ראש
- 3. קטנה
- 4. מים

חלק י״ט – פרק 5 • ניבים וביטויים – הבנה וכתיבה

- 1. מדובר בניב: הביטוי אינו מילולי אלא מתאר תכונה של אדיבות ונתינה.
- 2. משפט לדוגמה שמשתמש ב'עין טובה' במשמעות של נדיבות ושמחה בטוב של אחרים.
- 3. תשובה לדוגמה שמסבירה את ההבדל בין המשמעות המילולית למשמעות המושאלת של הניב שנבחר.

חלק כ׳ – פרק 6 • סוגי טקסטים ותעודת זהות לטקסט וחזרה מסכמת – זיהוי יסודי

- 1. א – מודעה
- 2. ב – הוראות
- 3. א – מי כתב את הטקסט

כרטיס יציאה – מה לחפש

- לבדוק שהתלמיד/ה מזהים נכון חלק דיבר, זמן וגוף של הפועל, ושורש מילה
- לבדוק הבחנה נכונה בין סמיכות לשם ותוארו, זיהוי מאזכר מתאים בהקשר הטקסט
- לבדוק שבנו טיעון הכולל נימוק ברור, וזיהו נכון סוג טקסט ופרטי תעודת הזהות שלו

טיפים להפעלה:

- מומלץ לעבוד פרק אחד או שניים בכל שיעור, ולא לנסות לסיים הכול במפגש אחד
- לתלמידים ותלמידות המתקשים ניתן להיעזר בגרסת חנ״מ עם פחות אפשרויות ורמזים מדורגים
- לעולים חדשים מומלץ להשתמש בגרסה המותאמת עם משפטים קצרים ומילון מונחים
- ניתן לשלב בין עבודה עצמאית בחוברת לבין המשחקים האינטראקטיביים באתר לגיוון השיעור

חוברת תרגול – לשון בחט״ב: משחקים ופעילויות

לשון בחט״ב – משחקים ופעילויות

חט״ב · רגיל

תוכן החוברת

1. פרק 1 – חלקי הדיבר והפועל
2. פרק 2 – צירופים: סמיכות ושם ותוארו, ומאזכרים
3. פרק 3 – סימני פיסוק
4. פרק 4 – כתיבת טיעון
5. פרק 5 – ניבים וביטויים
6. פרק 6 – סוגי טקסטים ותעודת זהות לטקסט וחזרה מסכמת

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – לשון בחט״ב: משחקים ופעילויות

חוברת התלמיד/ה **רגיל**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

חוברת זו בנויה לפי סדר היחידות באתר לשון בחט״ב, מהפרטים הקטנים של המשפט ועד לטקסטים השלמים. עברו פרק אחר פרק, פתרו לבד ובדקו מול מפתח התשובות, ואם משהו לא ברור – חזרו למשחק או לכלל המתאים באתר.

1 חלק א׳ – פרק 1 • חלקי הדיבר והפועל – זיהוי חלקי דיבר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. במשפט "הילדה רצה מהר לגן" – מהו חלק הדיבר של המילה "מהר"?

א) שם עצם ב) פועל ג) שם תואר ד) תואר הפועל

2. במשפט "העץ הגבוה עומד בחצר" – מהו חלק הדיבר של המילה "הגבוה"?

א) שם תואר ב) פועל ג) מילת יחס ד) תואר הפועל

3. באיזה משפט המילה "טוב" משמשת תואר הפועל?

א) זה ספר טוב ב) הוא שר טוב ג) יש לה לב טוב ד) קיבלנו ציון טוב

4. במשפט "הספר מונח על השולחן" – איזו מילה היא מילת יחס?

א) הספר ב) מונח ג) על ד) השולחן

5. במשפט "הכלב השחור נבח בחצר" – מהו חלק הדיבר של המילה "השחור"?

א) שם עצם ב) שם תואר ג) פועל ד) תואר הפועל

2 חלק ב׳ – פרק 1 • חלקי הדיבר והפועל – הפועל: זמן, גוף ושורש

השלימו את המילה החסרה.

1. השורש של המילה "כתבנו" הוא _____

2. שם הפעולה של הפועל "לרוץ" הוא _____

3. הפועל "נכתוב" הוא בזמן _____

4. השורש של המילה "מדברים" הוא _____

5. שם הפעולה של הפועל "ללמוד" הוא _____

3 חלק ג׳ – פרק 1 • חלקי הדיבר והפועל – חשיבה ויישום

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הפועל "ישבתי" הוא בזמן עבר, בגוף ראשון יחיד	☐	☐

4 חלק ד' – פרק 1 • חלקי הדיבר והפועל – התאמת צורות הפועל

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. כתבתי	____	**א.** הווה, גוף רבים
2. כותבים	____	**ב.** עבר, גוף ראשון יחיד
3. תכתבו	____	**ג.** ציווי, גוף שני רבים
4. כתבו!	____	**ד.** עתיד, גוף שני רבים

5 חלק ה' – פרק 2 • צירופים: סמיכות ושם ותוארו, ומאזכרים – זיהוי בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה צירוף יש יחס של שייכות בין שתי המילים (צירוף סמיכות)?

א) בית ספר ב) בית גדול ג) בית ירוק ד) בית ישן

2. בצירוף 'ילד חכם' המילה 'חכם' היא:

א) שם עצם ב) שם תואר ג) פועל ד) מילת יחס

3. במשפט 'דנה קראה ספר. היא אהבה אותו' – למי מתייחסת המילה 'היא'?

א) לספר ב) לדנה ג) לקריאה ד) לאהבה

6 חלק ו' – פרק 2 • צירופים: סמיכות ושם ותוארו, ומאזכרים – בדיקת ידע

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בצירוף סמיכות אפשר להחליף את סדר שתי המילים בלי שישתנה המשמעות.	☐	☐
2	מאזכר הוא מילה שמחליפה או מצביעה על מילה שכבר הוזכרה קודם בטקסט, כמו 'הוא' או 'זה'.	☐	☐

7 חלק ז' – פרק 2 • צירופים: סמיכות ושם ותוארו, ומאזכרים – תרגול והשלמה

השלימו את המילה החסרה.

1. כשמוסיפים ה' הידיעה לצירוף הסמיכות 'בית ספר' מקבלים: בית _____

2. 'שמלה של כלה' בלשון סמיכות: שמלת _____

8 חלק ח' – פרק 2 • צירופים: סמיכות ושם ותוארו, ומאזכרים – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. בית ספר	____	**א.** שם ותואר
2. בית גדול	____	**ב.** שם ותואר

3. חדר אוכל	___	**ג.** שם ותואר
4. חדר נקי	___	**ד.** סמיכות
5. עוגת שוקולד	___	**ה.** סמיכות
6. עוגה טעימה	___	**ו.** סמיכות

9 חלק ט' – פרק 3 • סימני פיסוק – זיהוי בסיסי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. בסוף משפט שמביע שאלה כותבים...

א) נקודה ב) סימן שאלה ג) סימן קריאה ד) פסיק

2. בסוף משפט שמביע רגש חזק כמו שמחה או כעס כותבים...

א) נקודתיים ב) פסיק ג) סימן קריאה ד) מירכאות

3. איזה סימן פיסוק מופיע בתוך משפט לפני פירוט או רשימה?

א) סימן קריאה ב) נקודתיים ג) סימן שאלה ד) מירכאות

10 חלק י' – פרק 3 • סימני פיסוק – תרגול לפי טקסטים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	פסיק משמש להפריד בין פריטים ברשימה	☐	☐
2	מירכאות משמשות לציין שבמשפט יש הסבר נוסף	☐	☐
3	בטקסט 'הפתק בתיק' כל המשפטים מסתיימים בנקודה בלבד	☐	☐

11 חלק י"א – פרק 3 • סימני פיסוק – השלמה, התאמה ויישום

השלימו את המילה החסרה.

1. כשרוצים לצטט בדיוק את מה שמישהו אמר, משתמשים ב- _____

2. בטקסט 'יום ניקיון בחוף הכנרת' אחרי המילים 'המטרה הייתה פשוטה:' מופיע סימן ה- _____

12 חלק י"ב – פרק 3 • סימני פיסוק – התאמה בין סימן לתפקיד

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. פסיק	___	**א.** ציטוט דברי מישהו
2. נקודתיים	___	**ב.** הוספת הערה או הסבר קצר
3. מירכאות	___	**ג.** הפרדה בין פריטים ברשימה
4. סוגריים	___	**ד.** הפרדת תוספת בתוך המשפט

5. קו מפריד	____	**ה.** הקדמה לפירוט או דוגמה

13 חלק י"ג – פרק 4 • כתיבת טיעון – הכרת מושגי יסוד

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי טענה בטקסט טיעוני?

(א) העמדה המרכזית שהכותב רוצה לשכנע בה (ב) דוגמה מהחיים (ג) משפט שאלה פתיחה

(ד) סיכום הטקסט

2. מהו נימוק בטקסט טיעוני?

(א) ההסבר שמחזק את הטענה (ב) כותרת הטקסט (ג) שם הכותב (ד) משפט הפתיחה

3. איזו מהמילים הבאות היא מילת קישור טיעונית?

(א) לכן (ב) פתאום (ג) אתמול (ד) שם

14 חלק י"ד – פרק 4 • כתיבת טיעון – הכרת מושגי יסוד (המשך)

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	משפט עובדתי אפשר לבדוק ולאמת	☐	☐
2	משפט של דעה מבטא רגש או עמדה אישית ולא ניתן לבדוק אותו כעובדה	☐	☐

15 חלק ט"ו – פרק 4 • כתיבת טיעון – זיהוי בטקסטים

השלימו את המילה החסרה.

1. בטקסט חולצה אחת לכולם עולה השאלה אם צריך בבית הספר _____ אחידה

16 חלק ט"ז – פרק 4 • כתיבת טיעון – זיהוי בטקסטים (המשך)

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. טענה	____	**א.** חיזוק הטענה בסוף הטקסט
2. נימוק	____	**ב.** מקרה שממחיש את הטענה
3. דוגמה	____	**ג.** העמדה המרכזית שהכותב מנסה לשכנע בה
4. סיכום	____	**ד.** ההסבר שמחזק את הטענה

17 חלק י"ז – פרק 5 • ניבים וביטויים – היכרות עם ניבים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה המשמעות של הניב 'לב זהב'?

(א) אדם קר ואדיש (ב) אדם טוב ונדיב (ג) אדם עשיר מאוד (ד) אדם חכם במיוחד

2. ניב הוא צירוף מילים קבוע שיש לו...

א) רק משמעות מילולית ב) משמעות שונה מהמשמעות המילולית של המילים

ג) משמעות הפוכה תמיד ד) אין לו שום משמעות

3. באיזה משפט המילה 'ראש' מופיעה במשמעות מילולית (ולא כחלק מניב)?

א) היא ראש הכיתה ב) כאב לו הראש אחרי המשחק ג) יש לו ראש גדול ואחריות

ד) הוא שבר את הראש על הבעיה

4. מה המשמעות הסבירה של הביטוי 'שמר על מים בפה'?

א) שתה הרבה מים ב) שתק ולא גילה סוד ג) התרחץ במים ד) דיבר בקול רם

5. בסיפור 'ראש בראש עד השריקה' – מאיזה תחום לקוח הביטוי 'ראש בראש'?

א) בישול ב) ספורט ותחרות ג) טבע ד) מוזיקה

18 חלק י"ח – פרק 5 • ניבים וביטויים – השלמת ניבים בהקשר

השלימו את המילה החסרה.

1. היא עזרה לכולם בלי לבקש תמורה, יש לה _____ זהב.

2. מי שמוכן לקחת אחריות ויוזמה אומרים עליו שיש לו _____ גדול.

3. הניב 'כל טיפה נחשבת' מלמד שגם תרומה _____ חשובה מאוד.

4. מי ששומר סוד ולא מספר לאף אחד אומרים עליו ששמר _____ בפה.

19 חלק י"ט – פרק 5 • ניבים וביטויים – הבנה וכתיבה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם למה הניב 'לב זהב' לא קשור לחלק גוף אמיתי ולא למתכת.

2. כתבו משפט אחד משלכם שבו תשתמשו בניב 'עין טובה' במשמעותו הנכונה.

3. בחרו ניב אחד מהטקסט 'ראש בראש עד השריקה' והסבירו בשתי שורות את ההבדל בין משמעותו המילולית למשמעות הניב.

20 חלק כ' – פרק 6 • סוגי טקסטים ותעודת זהות לטקסט וחזרה מסכמת – זיהוי יסודי

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה סוג טקסט נכתב כדי להזמין אנשים לאירוע?

א) מודעה ב) הוראות ג) מאמר מידע ד) כתבה

2. איזה סוג טקסט כתוב בלשון ציווי ומנחה שלב אחר שלב?

א) כתבה ב) הוראות ג) מודעה ד) מאמר דעה

3. מה בודקים כשמזהים את ה'מוען' של טקסט?

א) מי כתב את הטקסט ב) למי הטקסט מיועד ג) מתי נכתב הטקסט ד) איפה פורסם הטקסט

כרטיס יציאה

האם אני יודע/ת להבחין בין חלקי הדיבר העיקריים ולזהות את זמן הפועל וגופו?

האם אני יודע/ת לזהות צירוף סמיכות, שם ותוארו, ומאזכר בתוך טקסט?

האם אני יודע/ת לבנות טיעון עם טענה ונימוקים, ולזהות סוג טקסט ותעודת זהות שלו?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀